

Sygn. akt VI ACa 1102/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Małgorzata Kuracka (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Mróz

SA Krzysztof Tucharz

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł.

przeciwko J. N. i K. S. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 lutego 2014 r.

sygn. akt XX GC 283/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a). w punkcie 2 oddala powództwo w stosunku do K. S. (1);

b). eliminuje K. S. (1) z treści punktów 3 i 4 wyroku;

c). dodaje pkt 7. wyroku o treści:

„7. zasądza od Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł. na rzecz K. S. (1) kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania”;

d). w punkcie 2, co do J. N. w ten sposób, że datę płatności odsetek ustawowych od kwoty 806 685 zł (osiemset sześć tysięcy sześćset osiemdziesiąt pięć złotych) określa na dzień 27 stycznia 2010 r. i oddala powództwo w stosunku do J. N. co do odsetek od powyższej kwoty za okres od 24 września 2004 r. do 26 stycznia 2010 r.;

II. oddala apelację J. N. w pozostałej części;

III. zasądza od Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł. na rzecz K. S. (1) kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

IV. nakazuje pobrać od Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 42 043 zł (czterdzieści dwa tysiące czterdzieści trzy złote) tytułem opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwana K. S. (1) była zwolniona;

V. zasądza od J. N. na rzecz Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

VI. nieuiszczoną przez pozwanego J. N. opłatę od apelacji przejmuję na rachunek Skarbu Państwa;

VII. przyznaje i nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) powiększoną o należny podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu J. N. z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 1102/15

UZASADNIENIE

Powód Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. wniósł o solidarne zasądzenie od pozwanych K. S. (1), M. B., J. N. oraz M. F. kwoty 840.840,99 zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 806.685 zł od dnia 24 września 2004 roku do dnia zapłaty, od kwoty 34.155,99 zł od dnia 10.02.2012 r., tj. od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz o solidarne zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu.

Pozwani M. B., K. S. (1) w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem zaocznym z dnia 14 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego M. F. na rzecz powoda kwotę 840.840,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 806.685 zł od dnia 24 września 2004 roku do dnia zapłaty, od kwoty 34.155,99 zł od dnia 10.02.2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Jednocześnie Sąd nakazał pobrać od pozwanego M. F. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 42.043 zł tytułem kosztów sądowych, od których powód został zwolniony.

Z kolei wyrokiem częściowym zaocznym z dnia 11 sierpnia 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od J. N. na rzecz powoda kwotę 840.840,99 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 806.685 zł od dnia 24 września 2004 roku do dnia zapłaty, od kwoty 34.155,99 zł od dnia 10.02.2012 r. do dnia zapłaty, przy czym pozwany J. N. zobowiązany był do zapłaty solidarnie z M. F., którego należność została zasądzona wyrokiem z dnia 14 stycznia 2011 r. Jednocześnie Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego J. N. na rzecz powoda kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, przy czym pozwany J. N. zobowiązany został do zapłaty solidarnie z M. F., od którego należność zasądzona została wyrokiem z dnia 14 stycznia 2011 r. Sąd nakazał również pobrać od pozwanego J. N. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 42.043 zł tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód został zwolniony, przy czym pozwany zobowiązany był do zapłaty solidarnie z M. F., od którego należność została zasądzona wyrokiem z dnia 14 stycznia 2011 r.

Pozwany J. N. wniósł sprzeciw od powyższego częściowego wyroku zaocznego dnia 11 sierpnia 2011 r., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku zaocznego i oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie: uchylił wyrok częściowy zaoczny przeciwko J. N. z dnia 11 sierpnia 2011 roku (pkt 1); zasądził solidarnie od pozwanych M. B., K. S. (1) i J. N. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł. kwotę 840 840,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami: a) od kwoty 806 685 zł od dnia 24 września 2004 roku do dnia zapłaty, b) od kwoty 34 155,99 zł od dnia 10 lutego 2010 roku do dnia zapłaty, przy czym pozwani zobowiązani zostali do zapłaty solidarnie również z M. F., od którego należność została zasądzona wyrokiem zaocznym z dnia 14 stycznia 2011 roku wydanym w niniejszej sprawie (pkt 2); zasądził solidarnie od pozwanych M. B., K. S. (1) i J. N. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w Ł. kwotę 9 536,16 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, przy czym

w części, tj. co do kwoty 7 217 zł pozwani zobowiązani zostali do zapłaty solidarnie również z M. F., od którego koszty zostały zasądzone wyrokiem zaocznym z dnia 14 stycznia 2011 roku wydanym w niniejszej sprawie (pkt 3); nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w W. solidarnie od pozwanych M. B., K. S. (1) i J. N. kwotę 42 043 zł tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony, przy czym pozwani zobowiązani zostali do zapłaty solidarnie również z M. F., od którego należność została zasądzona wyrokiem zaocznym z dnia 14 stycznia 2011 roku wydanym w niniejszej sprawie (pkt 4); nakazał pobrać od pozwanego M. B. na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w W. kwotę 1 859,38 zł tytułem zwrotu części wydatków poniesionych na poczet wynagrodzenia biegłego, przejmując pozostałą część wydatków na rachunek Skarbu Państwa (pkt 5); zasądził od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 8 856 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu pozwanemu J. N. (pkt 6).

Sąd Okręgowy ustalił, że Spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. powstała w dniu 28 czerwca 2002 r. Umowa spółki została podpisana w dniu 10 maja 2002 roku. Spółka została powołana w celu wybudowania budynku przy ul. (...) w W.. Prowadziła inwestycje polegającą na budowie budynku mieszkalno-użytkowego pięciopiętrowego z poddaszem użytkowym i garażem podziemnym z przeznaczeniem na sprzedaż bądź wynajem w W. przy ul. (...). (...) Sp. z o.o. w dniu 24 września 2002r. zawarł z Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o. o. z siedzibą w Ł. umowę o przeprowadzenie robót budowlanych przy ul. (...) w W.. Inwestycja była prowadzona zgodnie z założeniami. Prace budowlane rozpoczęły się przed rokiem 2004. Przez okres 3 – 4 miesiące wstrzymano prace budowlane. Spółka rozpoczęła sprzedaż mieszkań w końcu 2005 roku, kiedy były zawierane umowy przedwstępne na sprzedaż (...)budowanych mieszkań oraz lokali użytkowych. Przy zawieraniu umów przedwstępnych nabywcy płacili (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zadatki w wysokości 10% wartości lokalu. Wybudowany budynek został oddany do użytku w 2006/2007 roku. Łączna powierzchnia wybudowanych lokali użytkowych wynosiła 150 – 200 m2, a łączna powierzchnia lokali mieszkalnych wynosiła 2700 – 3000 m2. Znaczny dochód z tytułu sprzedaży mieszkań spółka odnotowała na koniec 2007 roku. Po sprzedaży wszystkich lokali w 2008 roku spółka (...) Sp. z o.o. zaprzestała prowadzenia działalności inwestycyjnej. Pierwszymi członkami zarządu zostali K. S. (1) jako prezes zarządu oraz M. B. jako wiceprezes zarządu. W dniu 8 marca 2006 r. K. S. (1) złożyła rezygnację z funkcji prezesa zarządu. Pismo zawierające oświadczenie o rezygnacji z funkcji prezesa zarządu zostało wysłane do siedziby spółki (...) e-mailem. Po złożeniu rezygnacji K. S. (1) zwracała się do (...) Sp. z o.o. z wnioskiem o dokonanie zmian w KRS. Zarząd spółki (...) Sp. z o.o. nie podjął w tym zakresie żadnych czynności. Wobec czego w dniu 31 sierpnia 2007 roku K. S. (1) ponownie złożyła w (...) Sp. z o.o. rezygnację z pełnienia funkcji prezesa spółki. Uchwałą nr (...)Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. z dnia 30 października 2007 roku została odwołana z funkcji prezesa zarządu spółki. Figurowała w rejestrze przedsiębiorców KRS jako prezes zarządu spółki (...) Sp. z o.o. do dnia 27.12.2007 r.

M. B. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku wiceprezesa zarządu w okresie od 14.01.2005 r. do 31.08.2007 r. Umowa o pracę została rozwiązana na mocy porozumienia stron. M. B. złożył rezygnację z funkcji wiceprezesa zarządu spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., wobec czego Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników w dniu 30 października 2007 r. odwołało go z tej funkcji. Figurował w rejestrze przedsiębiorców KRS jako wiceprezes zarządu spółki (...) Sp. z o.o. do dnia 27.12.2007 r. Jednocześnie w dniu 30 października 2007 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. powołało M. F. na prezesa zarządu spółki oraz J. N. na wiceprezesa spółki. W dniu 28 grudnia 2007 roku J. N. złożył wobec (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka zarządu spółki. Pomimo złożenia oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu, zarząd (...) nie złożył wniosku o dokonanie zmiany w rejestrze przedsiębiorców KRS, poprzez wykreślenie J. N. ze składu zarządu spółki. W dniu 28.10.2009 r. J. N. wystąpił do Krajowego Rejestru Sądowego z wnioskiem o dokonanie zmian w KRS firmy (...) Sp. z o.o. z uwagi na złożoną w dniu 28.12.2007 r. rezygnację z funkcji członka zarządu. Figurował w rejestrze przedsiębiorców KRS jako wiceprezes zarządu spółki (...) Sp. z o.o. do dnia 28.04.2010 r.

W 2004 roku spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. rozpoczynała prowadzenie działalności gospodarczej. Z dniem 24 września 2004 roku spółka nie uregulowała w pełni swojego zobowiązania wobec Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł.. Sytuacja finansowa spółki na dzień 31 grudnia 2004 roku nie była reprezentatywna w stosunku do lat 2005 oraz 2006. Za rok 2004 działalność spółki przyniosła stratę w wysokości 21.911,71 zł. Na dzień 31.12.2004

r. strata spółki nie naruszyła jeszcze w sposób istotny jej kapitału własnego. Poprawa sytuacji finansowej spółki nastąpiła w 2005 roku i spowodowana była dopłatami wspólników. W roku 2005 działalność spółki ponownie przyniosła stratę, tym razem w wysokości 228.008,64 zł. Inwestycje długoterminowe spółki w 2005 r. wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 4.204.709,68 zł i były finansowane głównie kapitałem własnym. W latach 2004 – 2006 spółka miała trudności w zachowaniu płynności finansowej. Działalność spółki w latach 2004 – 2006 nie była rentowana. Przychody spółki ze sprzedaży w latach 2004 – 2006 na poziomie 20,66 zł, 80,36 zł oraz 85.584,99 zł nie są adekwatne w stosunku do skali działalności spółki. Spółka przynosiła straty. W 2006 roku sytuacja finansowa spółki znacznie się pogorszyła i ostatecznie na dzień 31 grudnia 2006 roku spółka miała ujemne kapitały własne, a wartość zobowiązań spółki przekraczała wartość jej majątku. Strata netto spółki w 2006 roku wynosiła 333.278,83 zł. Inwestycje długoterminowe spółki w 2006 roku wzrosły w stosunku do roku 2005 jedynie o 885.984,72 zł. Na dzień 31 grudnia 2006 r. przeważająca część inwestycji długoterminowych spółki o wartości 7.124.339,92 zł była finansowana przede wszystkim przychodami z przyszłych okresów, tj. zaliczkami wpłaconymi przez przyszłych nabywców lokali, których saldo na dzień 31.12.2006 r. wynosiło 7.288.408,83 zł. Wartość zobowiązań spółki (10.008.087,43 zł) przekraczała wartość jej majątku (8.078.681,78 zł) o 1.929.405,65 zł. Spółka miała też ujemny kapitał własny, co powoduje sytuację, w której wartość zobowiązań spółki przekracza wartość jej majątku. Na koniec 2006 roku cały majątek spółki był finansowany zobowiązaniami krótkoterminowymi. Na dzień 31.12.2006 r. wystąpiły przesłanki do ogłoszenia przez spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. upadłości. Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2008 roku Sąd Polubowny ad hoc zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. kwotę 806.685 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 września 2004 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 32.000 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Postanowieniem z dnia 20 marca 2009 roku Sąd Okręgowy w Ł., w sprawie prowadzonej pod sygn. akt X GCo 15/09, stwierdził wykonalność, poprzez nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego ad hoc z dnia 10 grudnia 2008 roku wydanego na podstawie zapisu na sąd polubowny zawartego w § 15 umowy numer (...) z dnia 24 września 2002r. o przeprowadzenie robót budowlanych przy ul. (...) w W.. Jednocześnie Sąd Okręgowy w Ł. zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. kwotę 123 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego.

Na podstawie wyroku sądu polubownego ad hoc z dnia 10 grudnia 2008 roku Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. wszczęło przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. postępowanie egzekucyjne przed komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym (...) w W.B. M. pod sygn. akt KM 725/09. Egzekucja nie doprowadziła do zaspokojenia wierzyciela. Postanowieniem z dnia 27 listopada 2009 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Koszty postępowania egzekucyjnego zostały ustalone na kwotę 232,79 zł. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. nie posiada majątku. Jedyną nieruchomości, której właścicielem była spółka została sprzedana po wzniesieniu budynku.

Wezwaniami do zapłaty z dnia 16 grudnia 2009 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. wezwał K. S. (1), M. F., J. N. oraz M. B. do zapłaty zobowiązania w kwocie 840.840,99 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 24 września 2004 r. do dnia zapłaty z tytułu odpowiedzialności jako członków zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., za zobowiązania tej spółki, w stosunku do której umorzono postępowanie egzekucyjne z powodu bezskuteczności, w terminie trzech dni licząc od dnia otrzymania wezwania. W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty J. N. poinformował powodową spółkę, że od dnia 28 grudnia 2007 roku nie jest członkiem zarządu (...) Sp. z o.o., a wszelkie pisma należy kierować do uprawnionych osób. Z kolei M. B. w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty z dnia 16.12.2009 r. poinformował powodową spółkę, że jej żądanie zapłaty jest bezzasadne i pozbawione jakiegokolwiek podstaw prawnych. Wskazał, że pełnił funkcję zarządu spółki (...) Sp. z o.o. od stycznia 2005 roku do sierpnia 2007 roku, a zobowiązanie spółki w stosunku do (...) Sp. z o.o. zostało zaciągnięte w 2004 roku. Nie ponosi tym samym odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) Sp. z o.o., albowiem w 2004 roku, tj. w chwili zaciągnięcia zobowiązania nie posiadał statusu członka zarządu.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione.

Dokonując subsumpcji w płaszczyźnie art. 299 k.s.h. Sąd I instancji wskazał, że powód w toku postępowania, jako wierzyciel spółki (...) Sp. z o.o., wykazał zarówno istnienie, jak i wysokość wierzytelności przysługującej mu wobec tej spółki. Wynika ona ze złożonego do akt wyroku sądu polubownego. Zarzuty pozwanych, którzy kwestionowali

wysokość wierzytelności powoda Sąd I instancji uznał za niezasadne, wskazując, że zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie ukształtowane jest stanowisko, iż w toku postępowania w sprawie toczącej się na gruncie art. 299 k.s.h., członkowie zarządu spółki nie mogą podnosić zarzutów zmierzających do kwestionowania wysokości wierzytelności powoda wobec reprezentowanej przez nich spółki. Omawiany zakaz wynika z charakteru odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki, co potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 7 listopada 2008 roku, III CZP 72/08. Brak było tym samym w ogóle podstaw do badania w toku niniejszej sprawy wierzytelności wobec spółki (...), stwierdzonej złożonym do akt wyrokiem sądu polubownego.

Sąd Okręgowy uznał następnie, że pozwani jako członkowie zarządu spółki (...) odpowiadają za szkodę, jaką poniósł powód w związku z tym, że jego wierzytelność względem spółki nie została zaspokojona w toku postępowania egzekucyjnego.

W świetle dokumentacji zgromadzonej w aktach egzekucyjnych KM 725/2009, Sąd I instancji przyjął za udowodnioną przesłankę bezskuteczności egzekucji prowadzonej przez powoda względem spółki (...). W toku tego postępowania nie wyegzekwowano nawet części wierzytelności przysługującej powodowi i ostatecznie postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. Przy czym egzekucja kierowana była do wszelkiego rodzaju majątku spółki.

Sąd Okręgowy miał przy tym na względzie, że żaden z pozwanych nie wskazał by w roku 2009, w którym toczyła się bezskuteczna egzekucja przeciwko spółce (bądź w okresie późniejszym) istniał majątek, z którego powód mógłby uzyskać choćby częściowe zaspokojenie swojej wierzytelności. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują jednoznacznie, że spółka (...) nie posiadała w zasadzie żadnego majątku.

W toku postępowania w niniejszej sprawie zostało również wykazane, że wierzytelność powoda wobec spółki (...) istniała w okresie sprawowania funkcji członka zarządu tej spółki przez każdego z pozwanych.

Sąd I instancji nie podzielił stanowiska pozwanych M. B. i J. N., w myśl którego nie mieliby oni ponosić odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) wobec powoda, z uwagi na to, że omawiana wierzytelność nie powstała w okresie gdy pełnili oni funkcję członków zarządu tej spółki. W tej kwestii Sąd Okręgowy odwołał się do ugruntowanego orzecznictwa i doktryny, zgodnie z którym członkowie zarządu spółki ponoszą odpowiedzialność, gdy czas pełnienia przez nich tej funkcji pokrywa się z okresem powstania i istnienia wierzytelności, której egzekucja stała się bezskuteczna. Sporna wierzytelność powoda powstała natomiast w okresie przed objęciem przez M. B., jak i J. N. funkcji członków zarządu (i istniała w okresach sprawowania przez nich funkcji członków zarządu). Poza sporem w pozostawała w niniejszej sprawie także okoliczność, że również i okres pełnienia funkcji członka zarządu przez K. S. (1), pokrywa z czasem istnienia wierzytelności powoda wobec spółki.

W toku postępowania żaden z pozwanych nie wykazał też powołanych w art. 299 § 2 k.s.h. przesłanek zwalniających ich od odpowiedzialności, tj. że kondycja (...) spółki (...) w okresie sprawowania przez nich funkcji członka zarządu nie uzasadniała złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości tej spółki lub wszczęcie postępowania układowego. W tej kwestii Sąd Okręgowy oparł się na opinii biegłego G. S., z której wynika jednoznacznie, że w zasadzie od początku swojej działalności spółka (...) była nierentowna, natomiast w dniu 31 grudnia 2006 roku zaistniała jedna z przesłanek ogłoszenia upadłości spółki (...) – zobowiązania tej spółki przewyższyły wartość jej majątku. Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie nie wynika przy tym, aby w późniejszym okresie sytuacja spółki poprawiła się. Wskazanej oceny sytuacji finansowej, a zatem też podstaw odpowiedzialności pozwanych nie zmienia okoliczność wpływu do spółki znacznej ilości środków finansowych w roku 2007, w związku ze sprzedażą ostatnich lokali w budynku przy ul. (...) (w tym lokalu użytkowego o znacznej powierzchni i znacznej wartości), na którą powoływał się pozwany M. B.. Jak bowiem wynika z opinii biegłego, mimo wpływu tychże środków, zobowiązania spółki w dalszym ciągu przewyższały aktywa.

W ocenie Sądu Okręgowego również pozwana K. S. (1) nie wykazała istnienia okoliczności wyłączających jej odpowiedzialność za zobowiązania spółki (...) wobec powoda. Nie może się ostać zarzut pozwanej, w myśl którego nie ponosi ona winy w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Argumentacja pozwanej w tym zakresie opiera się na fakcie złożenia przez nią rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu w marcu 2006 roku. Tymczasem,

w ocenie Sądu już w tej dacie zachodziły przesłanki do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości czy wszczęcie postępowania układowego. Wprawdzie w opinii biegłego G. S. jako moment, w którym uzasadnione było wystąpienie ze wskazanymi wnioskami – wskazana została data 31 grudnia 2006 roku, zatem już po złożeniu przez pozwaną rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu, niemniej zdaniem Sądu przytoczona data została przez biegłego ustalona jako moment zaistnienia jedynie jednej z przesłanek niewypłacalności dłużnika będących podstawą wszczęcia postępowania upadłościowego wymienionych w art. 11 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, tj. niewykonywania przez spółkę wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Jak zauważył jednak Sąd Okręgowy zgodnie z treścią ust. 2 powołanego przepisu, dłużnika będącego osobą prawną, uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje. W opinii pisemnej biegły G. S. wskazał natomiast, że zaprzestanie regulowania wymagalnych zobowiązań przez spółkę nastąpiło na dzień 24 września 2004 roku, kiedy to spółka (...) nie wywiązała się z wymagalnych zobowiązań na rzecz powoda. W toku postępowania w sprawie nie został też przedstawiony żaden materiał dowodowy, z którego wynikałoby, że we wskazanym okresie spółka regulowała inne wymagalne zobowiązania. Nie zostało zatem wykazane, że okoliczność braku zapłaty należności powoda nie wiąże się z zaistnieniem przesłanki z art. 11 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, lecz była związana z kwestionowaniem tej jednej konkretnej wierzytelności.

Poczynienie ustaleń w tym przedmiocie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przede wszystkim z dokumentów (...) spółki (...). Dowody takie nie zostały natomiast przez pozwanych, w szczególności przez K. S. (2) przedstawione. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy przyjął, że już w roku 2004 reprezentowana przez pozwaną spółka zaprzestała spłacania wymagalnych zobowiązań. W sytuacji zatem gdy w powołanym okresie pozwana pełniła funkcję członka zarządu, także i ona ponosi odpowiedzialność za wskazane w pozwie zobowiązania spółki (...) wobec powoda.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od wszystkich pozwanych na rzecz powoda całą należność dochodzoną pozwem. W ocenie Sądu w pełni uzasadnione było również żądanie pozwu w zakresie dochodzonych przez powoda odsetek za opóźnienie w zapłacie, które należą się od kwoty należności głównej zasądzonej wyrokiem sądu polubownego zgodnie z treścią tego wyroku od dnia 24 września 2004 roku. Brak zapłaty ich przez spółkę (...) stanowi bowiem niewątpliwie szkodę po stronie powoda, za którą odpowiedzialność ponoszą pozwani. Co się zaś tyczy odsetek od zasądzonych przez sąd polubowny kosztów procesu, to zostały one zasądzone również zgodnie z żądaniem pozwu – od daty wniesienia pozwu w niniejszej sprawie. W tej dacie wskazana kwota była bowiem wymagalna, w sytuacji gdy w okresie poprzedzającym wystąpienie na drogę sądową, powód skierował do każdego z pozwanych wezwania do zapłaty jego wierzytelności zasądzonej wyrokiem sądu polubownego z dnia 10 grudnia 2008 roku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł stosownie do jego wyniku na podstawie art. 98 § 1, § 3 i § 4 k.p.c.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli pozwani K. S. (1) oraz J. N., a także M. B..

Pozwana K. S. (1), zaskarżając wyrok w części, tj. w punktach 2,3 i 4, w zakresie jej dotyczącym, zarzuciła:

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c., poprzez wyciągnięcie z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających i bezpodstawne uznanie, że w dniu złożenia przez pozwaną rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu w marcu 2006 r. zachodziły przesłanki do ogłoszenia upadłości (...) sp. z o.o.;

- naruszenie art. 278 § 1 k.p.c., poprzez samodzielne uznanie, że w dniu złożenia przez pozwaną rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu w marcu 2006 r. zachodziły przesłanki do ogłoszenia upadłości (...) sp. z o.o., podczas gdy ustalenie daty zaistnienia przesłanek do ogłoszenia upadłości wymaga wiadomości specjalnych, a wnioski wywiedzione przez Sąd I instancji są sprzeczne z opinią biegłego, którą tenże Sąd uznał za wiarygodną;

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dowolne uznanie, że pozwana nie wykazała, iż niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jej winy, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w dniu złożenia rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu, spółka była w dobrej kondycji finansowej (przesłanki do ogłoszenia upadłości wystąpiły w dniu 31 grudnia 2006 r.), zaś wierzytelność powódki w stosunku do (...) sp. z

o.o. była sporna, a jej wysokość została ustalona z dniem 10 grudnia 2008 r., tj. w okresie gdy pozwana nie pełniła funkcji w zarządzie spółki;

- naruszenie art. 299 k.s.h., poprzez jego niezastosowanie i nieoddalenie powództwa w stosunku do pozwanej, podczas gdy pozwana udowodniła występowanie przesłanki egzoneracyjnej w postaci braku winy pozwanej w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęciu postępowania układowego;

- naruszenie art. 359 § 1 k.c. w zw. z art. 299 § 1 k.s.h., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie w punkcie 2 lit b wyroku odsetek od kwoty 34 155,99 zł od dnia 10 lutego 2010 r. do dnia zapłaty, podczas gdy na spółce (...) sp. z o.o. nie ciążył na mocy czynności prawnej, ustawy, orzeczenia sądu czy też decyzji właściwego organu obowiązek zapłaty odsetek od tej kwoty, a brak jest podstaw by odpowiedzialność pozwanej była szersza niż odpowiedzialność spółki.

Podnosząc powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w stosunku do niej w całości, a nadto o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów postępowania odwoławczego.

Z kolei pozwany J. N., zaskarżając wyrok w części, tj. w punktach 2 , 3 oraz 4, w zakresie jego dotyczącym, zarzucił:

- nierozpoznanie istoty sprawy, polegające na braku wskazania, która przesłanka upadłości stanowi podstawę odpowiedzialności pozwanego;

- przekroczenie swobodnej oceny dowodów, polegające na uznaniu w oparciu o opinię biegłego, że 24 września 2004 r. jest dniem wymagalności zobowiązania wobec powodowej spółki, a nadto uznaniu, iż w okresie po 2006 r. istniały przesłanki ogłoszenia upadłości spółki (...) sp. z o.o. wynikające z jej stanu majątkowego;

- naruszenie prawa materialnego, poprzez: uznanie istnienia przesłanek ogłoszenia upadłości spółki w okresie pełnienia przez pozwanego funkcji członka jej zarządu; przyjęcie istnienia wymagalnej wierzytelności w okresie pełnienia funkcji członka zarządu przez pozwanego w oparciu o wyrok sądu polubownego wydanego w grudniu 2008 r.; ustalenie, iż dzień 24 września 2004 r. był dniem w którym spółka nie uregulowała w pełni swojego zobowiązania względem powoda; przyjęcie istnienia przesłanek ogłoszenia upadłości wynikających ze stanu majątkowego spółki, w innym momencie niż moment pełnienia funkcji przez pozwanego; przyjęcia, że na pozwanym spoczywał ciężar zaprzeczenia istnieniu przesłanek ogłoszenia upadłości, mimo niewykonania obowiązków z ustawy o rachunkowości przez kierownika jednostki.

Podnosząc powyższe pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w stosunku do niego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto pozwany wnosił o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Apelacja pozwanego M. B. została prawomocnie odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 28 kwietnia 2015 r. /k. 1074/.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zasadna w całości okazała się apelacja pozwanej K. S. (1), natomiast apelacja pozwanego J. N. zasługiwała na uwzględnienie jedynie w nieznacznej części, w przeważającej zaś części jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd I instancji poczynił generalnie prawidłowe ustalenia faktyczne, które to ustalenia Sąd Apelacyjny po uzupełniającym wysłuchaniu biegłego rewidenta G. S. uczynił podstawą własnego rozstrzygnięcia. Przede wszystkim podzielić należy konstatację, że przesłanki ogłoszenia upadłości spółki (...) sp. z o.o. zaktywizowały się na dzień 31 grudnia 2006 r., przy czym należy doprecyzować, iż były to przesłanki z art. 11 ust. 2 prawa upadłościowego i naprawczego, zatem chodzi o niewypłacalność spółki zachodzącą wówczas, gdy zobowiązania pieniężne przekroczyły wartość jej majątku, nawet wówczas gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje. Taki stan majątkowo- finansowy spółki

(...) sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2006 r. biegły szczegółowo zresztą uzasadnił już w trakcie postępowania przed Sądem I instancji, a nadto dodatkowo jeszcze umotywował i potwierdził w toku postępowania apelacyjnego, wskazując też, iż przesłanki te były aktualne również na koniec 2007r. / protokół rozprawy apelacyjnej z dnia 13 lutego 2017r.-k 1142, elektroniczny- k 1144/.

Błędne okazało się natomiast stanowisko Sądu Okręgowego, który ostatecznie stwierdził, że już w roku 2004 spółka nie płaciła swoich wymagalnych zobowiązań. Zauważyć należy, że zobowiązanie spółki względem powoda było wówczas zobowiązaniem spornym, a wyrok Sądu Polubownego zapadł dopiero w 10 grudnia 2008 r. po czteroletnim procesie. Ponadto było to jedyne zobowiązanie, którego spółka wówczas nie uregulowała, kwestionując je co do zasady i zgłaszając powodowi zarzuty w tym zakresie; składała ona również w toku postępowania przez Sąd Polubownym powództwo wzajemne. Również biegły doprecyzował, przesłuchany przez Sąd Apelacyjny, iż jego wypowiedź na temat nieregulowania zobowiązań spółki (...) Sp. z o.o. w dniu 24 września 2004 r./str.14 i str.18 opinii-k732/ opierała się jedynie na treści wyroku Sądu Polubownego, nie dysponował żadnym innym dokumentem co do tego punktu czasowego/k-1142,1144/. Nie można tym samym przyjąć, że już w roku 2004, zaistniały przesłanki ogłoszenia upadłości, z uwagi na nieregulowanie przez spółkę już wówczas wymagalnych zobowiązań.

W konsekwencji Sąd I instancji błędnie też uznał, że pozwana K. S. (1), która jak wynika z prawidłowych ustaleń zrezygnowała z funkcji członka zarządu spółki w marcu 2006 r., ponosi względem powoda odpowiedzialność w oparciu o dyspozycję art. 299 ksh. W sytuacji gdy jak wskazano wyżej przesłanki ogłoszenia upadłości spółki zaktywizowały się dopiero na dzień 31 grudnia 2006 r., trudno przyjąć, by na pozwanej w trakcie gdy pełniła funkcję członka zarządu, w ogóle spoczywał obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Natomiast od momentu rezygnacji przez pozwaną z funkcji członka zarządu, nie może ona odpowiadać za dalsze prowadzenie spraw spółki i w tym sensie wykazanie, że w czasie pełnienia przez nią funkcji nie było podstaw do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, oznacza, iż nie istnieje związek przyczynowy między sposobem sprawowania zarządu a szkodą doznana przez wierzyciela spółki (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2010 r., V CSK 172/10).

Powyższe uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie w jakim dotyczył on pozwanej K. S. (1) i oddalenie powództwa w stosunku wyżej wymienionej, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. jak w punktach I a) i b) sentencji. W konsekwencji też, stosownie do wyniku procesu pomiędzy powodem a pozwaną K. S. (1), należało też dostosować rozstrzygnięcie o kosztach procesu jak w punkcie I c) sentencji. Stosownie zaś do wyniku postępowania apelacyjnego należało także przyznać pozwanej od powoda zwrot kosztów tego postępowania, o czym Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie III sentencji, a nadto pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 42 043 zł tytułem opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwana K. S. (1) była zwolniona (pkt IV sentencji).

Natomiast jeżeli chodzi o apelację pozwanego J. N. to okazała się ona zasadna jedynie w niewielkim zakresie, częściowo co do żądania zasądzenia odsetek. Co do zasady nie zasługiwała natomiast na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom skarżącego sytuacja finansowo-majątkowa spółki w roku 2007 nie uległa poprawie, co zresztą także potwierdził biegły w swojej opinii. W tym stanie rzeczy, w sytuacji gdy przesłanki ogłoszenia upadłości zaistniały już na koniec roku 2006 i w roku 2007 nie ustały/ a w każdym razie J. N. tego nie udowodnił/, pozwany jako członek zarządu spółki w okresie od 30 października 2007 roku do dnia 28 grudnia 2007 roku, ponosi odpowiedzialność względem powoda na podstawie art. 299 k.s.h. z uwagi na niezłożenie wniosku w przedmiocie upadłości spółki. Członek zarządu spółki odpowiada bowiem za zobowiązania spółki istniejące w czasie pełnienia przez niego funkcji, o ile w tym czasie wystąpiły przesłanki upadłości, a nie zgłoszono wniosku o jej ogłoszenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., I CSK 646/12).

Należy przy tym zauważyć, że pozwany mimo, iż pełnił funkcję członka zarządu spółki jedynie przez okres 2 miesięcy, był jednocześnie współnikiem spółki / wpisanym do KRS-u w tym charakterze w dniu 4.03.2005 r. i figurującym tam nadal po wniesieniu pozwu- k 19, k 135 - i w toku postępowania, czemu nie zaprzeczył w toku swoich zeznań, zasłaniając się jedynie niewiedzą w tym zakresie-k 888,886/. Tym samym także i z tych względów stan finansów spółki winien być mu znany. Jako współnik miał też inne instrumenty prawne, aby zorientować się w sprawach spółki, domagać się

dostępu do dokumentacji, której jak twierdzi nie otrzymał od innych członków zarządu, a którą obowiązany był na bieżąco monitorować. W kontekście powyższego, podnoszone przez niego okoliczności krótkiego okresu sprawowania funkcji członka zarządu, a także braku informacji o stanie finansów spółki z uwagi na niedopełnienie obowiązków sprawozdawczo-informacyjnych, nie mogły stanowić wystarczających warunków ekskulpacji, pozwalających mu na uniknięcie odpowiedzialności o której mowa w art. 299 k.s.h. Nie stanowią one bowiem o braku winy w niewykonaniu ciążącego na pozwanym obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, w sytuacji gdy zaistniały do tego podstawy. Wręcz przeciwnie - wskazują, iż pozwany nie kontrolował należycie, a wręcz wcale, jej dokumentacji finansowej i nie prowadził poprawnie, z należyłą starannością spraw spółki, co więcej, jak wynika z jego zeznań, swoją aktywność zaczął kierować na prowadzenie innych spółek celowych/k-888,886/ zaprzeczając, aby do nich był przenoszony dotychczasowy majątek (...) Sp. z o.o. Należy przy tym podkreślić, że ciężar dowodu odnośnie przesłanek ekskulacyjnych, czy szerzej - egzoneracyjnych spoczywał na pozwanym.

Jeżeli natomiast chodzi o wysokość szkody, to należy mieć na uwadze, że odpowiedzialność członka zarządu spółki w trybie art. 299 k.s.h., stanowi odpowiedzialność charakterze odszkodowawczym sui generis /nie oznacza, że wchodzi on w miejsce spółki, ale że odpowiada on jedynie za szkodę wyrządzoną wskutek działalności spółki/, w związku z czym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, można o niej mówić z chwilą wezwania członka zarządu do naprawienia konkretnej skapitalizowanej szkody.

W sprawie niniejszej wezwanie takie, jeśli chodzi o pozwanego J. N. nastąpiło dopiero w dniu 16 grudnia 2009 r./k-35/ i wynika z niego, iż pozwany został wezwany do zapłaty kwoty głównej żądania wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 września 2004 r./ które nie zostały skapitalizowane/, co w kontekście powyższych uwag uznać należy za nieprawidłowe. Sąd Apelacyjny przyjął zatem, że odsetki od pozwanego od kwoty 806 685 zł należne są dopiero po upływie 7 dni od daty doręczenia mu wezwania, które nastąpiło najpóźniej w dniu 19.01.2010r/k-41/, tj. od dnia 27 stycznia 2010 r. Pozostała kwota zasądzona przez Sąd I instancji na podstawie art. 299k.s.h. należności w wysokości 34 155,99 zł, tj. w zakresie kosztów postępowania przed Sądem Polubownym, kosztów postępowania klauzulowego i egzekucyjnych, nie budziła wątpliwości co do wysokości i daty wymagalności, a zatem daty przyjętych odsetek.

W konsekwencji powództwo w zakresie dotyczącym odsetek od kwoty 806 685 zł za okres wcześniejszy, tj. od dnia podlegało od 24 września 2004 r. do 26 stycznia 2010 r. podlegało oddaleniu. Uzasadniało to zmianę zaskarżonego wyroku i w oparciu o dyspozycję art. 386 § 1 k.p.c. orzeczenie jak w punkcie I d). sentencji. Natomiast w pozostałej, znaczącej części apelacja jako bezzasadna podlegała na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu, o czym orzeczono jak w punkcie II sentencji.

Stosownie zaś do wyniku postępowania apelacyjnego, wobec jedynie nieznaczącej zasadności apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny uznał, że skarżący winien ponieść koszty postępowania apelacyjnego względem strony powodowej w całości, co znalazło wyraz w punkcie V sentencji. Należało również rozstrzygnąć o kosztach sądowych, związanych z apelacją pozwanego i w tym zakresie nieuiszczoną przez pozwanego J. N. opłatę od apelacji, Sąd Apelacyjny przejął na rachunek Skarbu Państwa (pkt VI sentencji), a nadto przyznać wynagrodzenie pełnomocnikowi z urzędu reprezentującemu pozwanego w postępowaniu apelacyjnym, o czym orzeczono w punkcie VII sentencji.